

JALKOJENHOIDON AMMATTITUTKINTO

TUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus 2002

ISBN 952-13-1567-9 (nid.)

ISBN 952-13-1568-7 (pdf)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO 49/011/2002

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

PÄIVÄMÄÄRÄ **30.8.2002**

Voimassaoloaika
15.9.2002 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998, 13 § 2 mom
A 812/1998, 1 § 1 mom

Kumoaa määräyksen no
Muuttaa määräystä no

JALKOJENHOIDON AMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt jalkojenhoidon ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 15.9.2002 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

JUKKA SARJALA
Jukka Sarjala

Opetusneuvos

SOILA RIKKINEN
Soila Rikkinen

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
1	§ Näyttötutkinnot	7
2	§ Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
3	§ Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintasuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	8
2	Luku	
	JALKOJENHOIDON AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN .	8
1	§ Tutkinnon osat.....	8
3	Luku	
	JALKOJENHOIDON AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	10
A.	PAKOLLISET TUTKINNON OSAT	10
1	§ Jalkojenhoitotyö ja sen kehittäminen osana sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmää.....	10
a)	Ammattitaitovaatimukset	10
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	10
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	14
2	§ Jalkojenhoitotapahtuma	14
a)	Ammattitaitovaatimukset	14
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	14
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	20
3	§ Jalkojenhoito vaativassa asiakastyössä	20
a)	Ammattitaitovaatimukset	20
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	20
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	23
B.	VALINNAISET TUTKINNON OSAT	24
4	§ Itsenäinen ammatinharjoittaminen	24
a)	Ammattitaitovaatimukset	24
b)	Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
c)	Ammattitaidon osoittamistavat	27

---

5 § Eteeriset öljyt jalkojenhoidossa.	27
a) Ammattitaitovaatimukset	27
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	27
c) Ammattitaidon osoittamistavat	30
6 § Vyöhyketerapeuttinen jalkahieronta	31
a) Ammattitaitovaatimukset	31
b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	31
c) Ammattitaidon osoittamistavat	33
LIITE 1 Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittaneen työn kuvaus	34
LIITE 2 Jalkahoidossa käytettävät eteeriset öljyt	35

---

1 LUKU

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

---

1 § NÄYTTÖTUTKINNOT

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyuden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyypitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydintoimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

---

2 § NÄYTTÖTUTKINTOIHIN VALMISTAVA KOULUTUS

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

---

3 § AMMATTITAIIDON OSOITTAMISTAPOJEN JA TUTKINTOSUORITUSTEN ARVIOINNIN YLEISET PERUSTEET

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Kohteet tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

JALKOJENHOIDON AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § TUTKINNON OSAT

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon ammattitaitovaatimukset on määritelty siten, että ne edellyttävät terveydenhuollon ammattihenkilöltä vaadittavan peruskoulutuksen tai kauneudenhoitoalan peruskoulutuksen taseisia tietoja ja taitoja. Tutkinnon suorittaminen edellyttää lisäksi täydentäviä ja syventäviä opintoja sekä riittävää työkokemusta alalta.

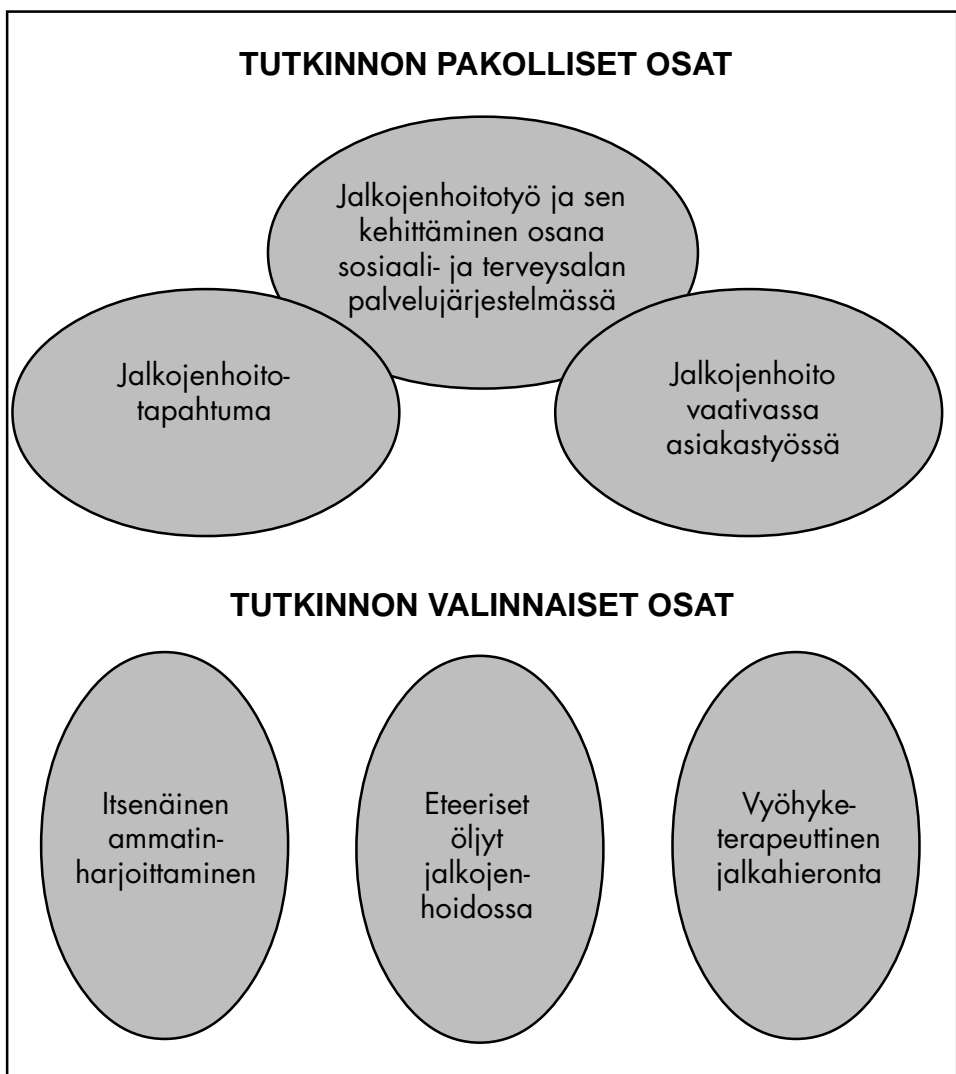
Tutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta ja yhdestä valinnaisesta tutkinnon osasta. "Jalkojenhoitotapahtuma" -tutkinnon osa pitää olla hyväksytysti suoritettu ennen kuin voi osallistua "Jalkojenhoito vaativassa asiakastyössä" -tutkinnon osan näyttöön. Tutkinto on valmis, kun kaikki vaaditut osat on suoritettu hyväksytysti.

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon pakolliset osat ovat:

1. Jalkojenhoitotyö ja sen kehittäminen osana sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmää
2. Jalkojenhoitotapahtuma
3. Jalkojenhoito vaativassa asiakastyössä

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon valinnaiset osat ovat:

4. Itsenäinen ammatinharjoittaminen
5. Eteeriset öljyt jalkojenhoidossa
6. Vyöhyketerapeuttinen jalkahieronta

Kuvio 1. Jalkojenhoidon ammattitutkinnon osat.

3 Luku

JALKOJENHOIDON AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

A. PAKOLLISET TUTKINNON OSAT

1 § JALKOJENHOITOTYÖ JA SEN KEHITTÄMINEN OSANA SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PALVELUJÄRJESTELMÄÄ

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava sosiaali- ja terveysalan eettiset periaatteet, osattava kuvata niiden merkitys ammatillisessa toiminnassa ja noudatettava niitä.</p>	<p>Sosiaali- ja terveysalan eettisten periaatteiden noudattaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ETENE:n (Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta) eettiset suositukset • tuntee sosiaalihuollon eettiset periaatteet • toimii suositusten mukaisesti
<p>Tutkinnon suorittajan on noudatettava sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevia säädöksiä ja ymmärrettävä niiden sisältö ja merkitys oman työnsä kannalta.</p>	<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön velvollisuuksien noudattaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa selvittää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevat säädökset ja velvollisuudet<ul style="list-style-type: none"> –laki (559/1994) ja asetus (564/1994) terveydenhuollon ammattihenkilöistä –laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) –laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) –tartuntatautilaki (583/1986) –työturvallisuuslaki (299/1958) –potilasvahinkolaki (558/1986) • noudattaa em. säädöksiä toiminnassaan
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava sosiaali- ja terveysalalla toimivien asiantuntijoiden toimi- ja vastualueet jalkojenhoidossa ja jalkojenhoidon</p>	<p>Sosiaali- ja terveysalalla toimivien asiantuntijoiden toimi- ja vastualueiden tunteminen jalkojenhoidossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvata jalkojenhoidossa toimi-

<p>ammattitutkinnon sijoittuminen toisen asteen tutkintojärjestelmässä.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava tehdä moniammatillista yhteistyötä.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava sosiaali- ja terveysalan yhteistyö- ja asiantuntijaverkosto, jota hän voi käyttää oman työnsä tukena ja toimittava yhteistyössä heidän kanssaan.</p>	<p>vien ammattiryhmien toimi- ja vastuualueet mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> -jalkojenhoitaja -jalkaterapeutti -jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittanut -kosmetologi -lääkäri -hoitajat -fysioterapeutti <p>• kuvaa jalkojenhoidon ammattitutkinnon sijoittumisen toisen asteen tutkintojärjestelmässä</p> <p>Moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osallistuu työryhmän jäsenenä jalkaongelmien ennaltaehkäisyyn ja hoitoon • osallistuu työryhmän jäsenenä saumattomien palveluketjujen suunnitteluun ja toteuttamiseen <p>Asiantuntijaverkoston tunteminen ja yhteistyö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selvittää oman työnsä kannalta oleellisen sosiaali- ja terveysalan asiantuntijaverkoston • osaa ohjata asiakkaan tarvittaessa myös sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmän ulkopuolella toimiville asiantuntijoille. • toimii yhteistyössä verkoston jäsenien kanssa
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnistettava oma tapansa käsitellä tietoa ja ymmärrettävä oma oppimistapansa.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä tiedon käyttöarvo työssään.</p>	<p>Oman tiedonkäsittely- ja oppimistavan tunnistaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ohjatusti selvittää oman oppimistapansa ja tiedon keräämisen ja käsittelytapansa • ottaa vastuun omasta oppimisestaan • hakee ohjausta tarvittaessa <p>Tiedon käyttöarvon merkityksen ymmärtäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida tiedon käyttöarvoa omassa työssään • hankkii eri tavoin oman alansa ajankohtaista tietoa

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa kriittisesti valita jalkojenhoitotyössä käytettävää tietoa • osaa perustella valitsemansa tiedon
Tutkinnon suorittajan on osattava käyttää tietokonetta tiedonhankintaan ja -käsittelyyn.	<p>Tiedonhankinta ja -käsittelytaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää tekstinkäsittelyohjelmaa, sähköpostia ja Internetiä • osaa käyttää erilaisia alakohtaisia sovellusohjelmia esim. <ul style="list-style-type: none"> –hoitosuunnitelmaohjelma –asiakaskorttiohjelma –ajanvarausohjelma
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava arvioida omaa työtään ja kehitettävä ammattitaitoaan.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on otettava vastuuta ammattialansa kehittämisestä.</p>	<p>Oman ammattitaidon arviointi ja kehittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa arvioida omaa osaamistaan realistisesti • osaa arvostaa osaamistaan • osaa määritellä kehittämistarpeita ja suunnitella kehittymistään niiden pohjalta • osaa pyytää ja vastaanottaa palautetta ja käyttää sitä ammattitaidon kehittämisessä <p>Oman ammattialan kehittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa havaita oman alansa kehittämistarpeita • esittää keinoja alan kehittämiseksi
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava suunnitella jalkojenhoidon toiminta omaan työyksikkönsä.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava perustellusti suunnitella jalkojenhoitotilat hoitolaan, laitospäristöön ja kotikäynnille.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on huolehdittava hoitoympäristön siisteydestä, yllä-</p>	<p>Toiminnan suunnittelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii muiden asianomaisten kanssa käymiensä keskustelujen pohjalta suunnitelman jalkojenhoidon järjestämisestä omassa työyksikössään <p>Hoitoympäristön suunnittelu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • laatii toteuttamiskelpoisen suunnitelman jalkojenhoitoympäristön järjestämisestä a) hoitotilaan b) laitospäristöön c) asiakkaan kotiin • ottaa suunnitelmassaan huomioon työsuojelulain noudattamisen, mikrobiologiset perustelut ja infektioiden torjunnan <p>Hoitoympäristön siisteydestä ja puhtaudesta huolehtiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee jalkojenhoidossa vaadittavan

<p>pidettävä hoitoympäristössä vaadittavaa hygieniatasoa ja osattava huoltaa työssä käyttämänsä välineet.</p>	<p>puhtausluokituksen ja toimii sen mukaisesti</p> <ul style="list-style-type: none"> • seuraa hoitotilojen hygieniatasoa • huolehtii hoitotilojen yleisestä siisteydestä • huoltaa käyttämänsä hoitovälineet asianmukaisesti
<p>Tutkinnon suorittajan on tehtävä yhteistyötä hygieniasta vastaavien eri ammattiryhmien ja viranomaisten kanssa.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on kehitettävä hoitoympäristöään.</p>	<p>Yhteistyössä toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää sairaalan, terveyskeskuksen, hygieniahoitajan, kunnan terveystarastajan sekä muiden alan asiantuntijoiden tietämystä ja palveluja apuna hoitoympäristön suunnittelussa ja toiminnassa <p>Hoitoympäristön kehittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi hoitoympäristön toimivuutta ja kehittää sitä tarvittaessa
<p>Tutkinnon suorittajan on toiminnassaan noudatettava sisäisen yrittäjyyden periaatteita.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on toteutettava työssään hyvää asiakaspalvelua.</p>	<p>Sisäinen yrittäjyys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii taloudellisesti • toimii vastuullisesti • toimii oma-aloitteisesti ja joustavasti • osaa huolehtia ajanvarauksesta • osaa hoitaa asiakaslaskutuksen <p>Asiakaspalvelun periaatteiden mukaan toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohtelee asiakkaitaan ja yhteistyökumppaneitaan kunnioituksella • arvostaa asiakkaan mielipiteitä • kunnioittaa eri kulttuureihin kuuluvien asiakkaiden tapoja • käyttäytyy ja pukeutuu asiallisesti
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava antaa ensiapua.</p>	<p>Ensiaputaitojen hallinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suoriutuu SPR:n ensiapu I -kurssin tasoisesti • toimittaa asiakkaan tarvittaessa sairaus- tai tapaturmatilanteissa asianmukaiseen hoitoon
<p>Tutkinnon suorittajan on otettava huomioon oma jaksamisensa työssään.</p>	<p>Työssä jaksamisesta huolehtiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jaksottaa työtä niin, että työ, vapaa-aika ja sosiaalinen elämä ovat tasapainossa • huolehtii omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan

c) Ammattitaidon osoittamistapa

Tässä tutkinnon osassa tutkinnon suorittajan tulee jalkojenhoidon asiantuntijana osoittaa toimivansa sosiaali- ja terveysalan eettisten periaatteiden ja toimintaa ohjaavien lakien mukaisesti. Hänen tulee toiminnassaan käyttää moniammatillista yhteistyöverkostoa tarkoituksenmukaisesti ja tuntea jalkojenhoitoon osallistuvien eri ammattiryhmien vastualueet. Jalkojenhoitotoiminnan suunnittelun arvioimiseksi tutkinnon suorittaja tekee suunnitelman jalkojenhoidon järjestämisestä omassa työyksikössään.

Arviointimenetelminä käytetään yksittäisten hoitotilanteiden ja erilaisten vuorovaikutus- ja yhteistyötilanteiden seuranta. Arvioinnin tukena käytetään kirjallisia selvityksiä, suullisia perusteluja, kehittämissuunnitelmia, projekti-raportteja, näytesalkkua ja yhteistyöstä saatuja palautteita sekä itsearviointia.

Tämän tutkinnon osan arviointi tulee tehdä kolmikantaisesti. Arvioinnissa on käytettävä pedagogisen kelpoisuuden omaavaa sosiaali- ja terveysalan opettajaa, jolla on tähän tutkinnon osaan soveltuva pätevyys. Työnantaja- ja työntekijätahon arvioijana tulee käyttää riittävän työkokemuksen omaavaa jalkojenhoitajaa, jalkaterapeuttia tai jalkojenhoidon ammattitutkinnon hyväksytysti suorittanutta henkilöä. Arvioinnissa voidaan tarvittaessa käyttää apuna myös muita sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöitä. Arvioinnista vastavalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus.

Arvioinnin perusteella tehdyt havainnot ja päätökset on kirjattava ja niistä on annettava palaute tutkinnon suorittajalle välittömästi arviointitilanteen jälkeen.

2 § JALKOJENHOITOTAPAHTUMA

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittajan on havainnoitava ja otettava asiakas huomioon kokonaisvaltaisesti.	Asiakkaan ottaminen huomioon kokonaisvaltaisesti: <ul style="list-style-type: none"> • havainnoi asiakkaan fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä tilaa ja ohjaa tarvittaessa hänet muiden auttavien tahojen palvelujen piiriin
Tutkinnon suorittajan on luotava avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutussuhde asiakkaan kanssa ja kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan.	Vuorovaikutussuhteen luominen: <ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy tasa-arvoisesti ja rehellisesti kaikkia asiakkaita kohtaan • kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta • osaa suhtautua asiakkaan haasteelliseen käyttäytymiseen asiallisesti ja toimia tilanteessa luontevasti (esim. dementiaa sairastavat, mielenterveys-

	<p>ja kehitysvammaiset asiakkaat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • luo turvallisen hoitotilanteen
<p>Tutkinnon suorittajan kommunikoinnin asiakkaan kanssa on oltava selkeää, ymmärrettävää ja monipuolista.</p>	<p>Kommunikointi asiakkaan kanssa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ilmaisee itseään suullisesti selkeästi • käyttää eleitä, ilmeitä ja kehonkieltä sanallisen ilmaisun tukena ja risti-riidattomasti sen kanssa • käyttää tarvittaessa kommunikoinnissa apuna asiakkaan läheisiä tai hoitohenkilökuntaa
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava selvittää hoitotilanteeseen liittyvä asiakkaan yksilöllinen avun tarve liikkumisessa ja toimimisessa.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava avustaa asiakasta hoitotilanteessa turvallisesti hänen voimavaransa huomioiden ja omatoimisuuttaan säilyttäen.</p>	<p>Avuntarpeen selvittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • havainnoi asiakkaan liikkumis- ja toimintakykyä • kysyy asiakkaalta mahdollista avun tarvetta • selvittää tarvittaessa muilla keinoin (asiakkaan läheisiltä/hoitohenkilökunnalta, asiakaspapereista) asiakkaan avun tarpeen <p>Asiakkaan avustaminen hoitotilanteessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa avustaa/ohjata asiakkaan liikkumista ja siirtymisiä turvallisesti • järjestää hoitoympäristöön tarvittaessa mahdollisuuksien mukaan lisää liikkumatilaa ja varmistaa ympäristön turvallisuuden • osaa avustaa/ohjata asiakasta riisuuntumisessa ja pukeutumisessa • kannustaa/ohjaa asiakasta mahdollisimman omatoimiseen selviytymiseen ja avustaa häntä vain tarvittaessa • valitsee avustamisessa omaa tuki- ja liikuntaelimestöä säästävät työskentelyasennot ja -tavat
<p><u>Tiedon kerääminen</u></p> <p>Tutkinnon suorittajan on asiakkaan itsemääräämisoikeutta kunnioittaen ja tietosuojalakea noudattaen hankittava hoidossa tarvittavia tietoja ja osattava käyttää eri tiedonhankintamenetelmiä kartoittaessaan asiakkaan ongelmia.</p>	<p>Tiedonhankintamenetelmien hallinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta tietoja hankkiessaan • tuntee tietosuojalain sisällön suhteessa toimintaansa ja noudattaa sitä • kerää esitietoja asiakkaalta, potilas- ja asiakastiedoista, ammatti-

<p>Tutkinnon suorittajan on osattava perustellusti tehdä ihmisen elimistön rakenteeseen ja toimintaan perustuva asiakkaan alaraajojen kliininen tutkimus.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava kirjata suorittamansa tutkimuksen tulokset.</p>	<p>henkilöiltä ja asiakkaan läheisiltä</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tiedonkeruussa kirjallisten lähteiden lisäksi menetelminä aktiivista kuuntelua, kokonaisvaltaista havainnointia, haastattelua ja palpointia <p>Alaraajojen tutkiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • perustelee tutkimuksensa luotettavasti • selvittää havainnoiden ja/tai palpoiden <ul style="list-style-type: none"> – ihon ja kynsien kunnon – pehmytkudosten kunnon – lihasten toiminnan – nivelten asennot ja toiminnan – alaraajojen verenkierron tilan – ääreishermoston tilan (tunto) – yleissairauksien oireet alaraajoissa • selvittää havainnoimalla <ul style="list-style-type: none"> – ryhdin – alaraajojen kuormituksen – kävelyn symmetrisyyden – sukkiensa ja kenkien sopivuuden • selvittää kyselemällä asiakkaalta <ul style="list-style-type: none"> – asiakkaan kokeman kivun – asiakkaan lääkityksen <p>Tulosten kirjaaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjaa hoidon ja sen suunnittelun kannalta oleellisen tiedon hoitosuunnitelmalomakkeelle
<p><u>Hoidon suunnittelu</u></p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava suunnitella asiakkaan kokemiin ongelmiin ja suoritettujen tutkimusten tuloksiin perustuva yksilöllinen jalkojenhoito.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava arvioida asiakkaan hoitoa suunnitellessaan omat taitonsa ja tunnettava</p>	<p>Kokonaisvaltaisen hoitosuunnitelman laatiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priorisoi ongelmat käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen • laatii tavoitteet • ottaa asiakkaan mukaan päätöksentekoon • valitsee asiakkaan tilanteeseen sopivat hoitomenetelmät • suunnittelee hoidon toteutuksen yhdessä asiakkaan kanssa <p>Vastuun tunnistaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimii omalla vastualueellaan • tuntee paikalliset palvelujärjestelmät

<p>vastuualueensa sekä ohjattava asiakas tarvittaessa palvelujärjestelmässä muille asiantuntijoille.</p>	<p>ja verkostot</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsultoi tarvittaessa muita asiantuntijoita ja/tai ohjaa heidän palvelujensa piiriin
<p><u>Hoidon toteutus</u></p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava ohjata asiakkaalle (ja hänen läheisilleen) alaraajojen itsehoito ja perustella itsehoidon merkitys terveyden ylläpitämisessä ja edistämässä sekä alaraajaongelmien ilmaantumisen ehkäisyssä (preventiivinen näkökulma).</p> <p>Tutkinnon suorittajan on suojattava asiakkaansa hoidon aikana tartunnoilta ja huolehdittava hänen intymiteettinsä suojaamisesta.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava valita ja käyttää hoitovälineitä tarkoituksenmukaisesti.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on perustellusti osattava alaraajojen ihon ja kynsien hoito ja niihin käytettävät jalkojenhoitotyön menetelmät.</p>	<p>Asiakkaan itsehoidon ohjaaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohjaa asiakasta tarkkailemaan alaraajojen kuntoa ja riskiryhmiin kuuluvia asiakkaita arvioimaan kiireellistä hoitoa vaativat tilanteet • kertoo asiakkaalle alaraajojen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä • ohjaa asiakasta alaraajojen päivittäiseen hoitoon • ohjaa asiakasta suorittamaan sovitut hoitotoimenpiteet • ohjaa asiakkaalle alaraajojen aineenvaihduntaa edistäviä/ylläpitäviä liikkeitä, aktiivisia lihasten venytyksiä ja lihastoimintaa aktivoivia liikkeitä kotivoimisteluun • ohjaa asiakasta kenkien ja sukkien valintaan ja huoltoon <p>Asiakkaan suojaaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • työskentelee aseptisesti • verhoaa asiakkaan tarkoituksenmukaisesti hoidon ajaksi ja käyttää tarvittaessa muita asiakkaan intymiteettiä suojaavia keinoja/välineitä <p>Hoitovälineiden valinta ja käyttö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää hoitovälineitä teknisesti oikein • käyttää hoitovälineitä tarkoituksenmukaisesti • osaa perustella hoitovälineiden valinnan <p>Tavallisimpien iho- ja kynsiongelmiin hoitaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää yleisimpien iho- ja kynsi muutosten aiheuttajat, syntymekanismien, oireet ja hoidon • osaa mekaanista hoitoa ja ulkoista lääkehoitoa käyttäen hoitaa itsenäisesti

<p>Tutkinnon suorittajan on osattava suorittaa perustellusti alaraajojen hieronta klassisia hierontaotteita käyttäen.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava tavallisimmat apuvälineet ja niiden käyttö sekä osattava ohjata asiakasta niiden hankkimisessa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pitkät kynnet - paksut kynnet - sienikynnet - torakynnet - sisään kasvaneet kynnet (ei jousihoitoa) - syyliät (ei okluusiohoitoa) - känsät - kovettumat - pykimät - rakot - kynsivallin tulehdusta • osaa hoitaa asiantuntijan ohjauksessa haavat ja haavaumat • osaa ottaa mikrobinäytteet iholta ja kynnestä ja toimittaa ne tutkittavaksi • osaa valita tarkoituksenmukaiset jalkaan tai kenkään puettavat ja liimattavat, ihon suojaukseen tarkoitettut pehmeät kevennykset <p>Alaraajojen hieronta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa nimetä ja paikantaa alaraajan pinnalliset lihakset • osaa klassisen hieronnan perusteista sivelyn, pusertelun ja hankauksen ja suorittaa ne teknisesti oikein • osaa soveltaa otteita niin, että niiden suunta, voima, rytmi ja nopeus vastaavat tavoitteita • perustelee otteiden ja erilaisten suoritustekniikoiden fysiologiset vaikutukset kudoksissa • tuntee ihmisen terveydentilasta johtuvat alaraajojen hierontaa rajoittavat tai estävät tekijät ja ottaa ne huomioon asiakastyössä <p>Apuvälineiden tunteminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tavallisimmat liikkumisen ja päivittäisiin toimintoihin liittyvät apuvälineet ja niiden käytön • kertoo asiakkaalle tarjolla olevista apuvälinepalveluista • ohjaa apuvälinettä tarvitsevan asiakkaan asiantuntijalle apuvälineen määrittelemiseksi
--	--

<p>Tutkinnon suorittajan on työskenneltävä ergonomisesti ja suojattava itsensä tartunnoilta.</p>	<p>Oman työkyvyn ylläpitäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa selvittää lihastyön ja -kuormituksen laadun • osaa selvittää suositeltavien ja virheellisten työasentojen vaikutuksia elimistöön • käyttää tuki- ja liikuntaelimiä mahdollisimman vähän rasittavia työasentoja ja -tapoja • valaisee työpisteensä riittävästi • käyttää tarkoituksenmukaisia suojaimia
<p><u>Arviointi</u></p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava tunnistaa asiakkaan jatkohoidon tarve ja ohjata asiakas hoitoketjussa tarkoituksenmukaisesti siten, että asiakkaalle taataan mahdollisimman varhainen ja tehokas avun saanti.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava tuottaa tarvittavat palautteet.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava arvioida suorittamaansa hoitoa.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on osattava hyödyntää asiakaspalautetta oman työnsä kehittämisessä.</p>	<p>Jatkohoidon tarpeen arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee hoidon porrastuksen sosiaali- ja terveysalan sekä jalkohoidon palveluketjussa • osaa ohjata asiakkaan tarvittaessa jatkohoitoon • toimii preventiivisen ajattelun pohjalta <p>Palautteiden tekeminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekee asianmukaiset palautteet yhteistyötahojen kanssa tehtyjen sopimusten mukaan <p>Hoitotulosten arviointi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertaa hoidon tuloksia asetettuihin tavoitteisiin ja arvioinnin pohjalta muuttaa tarvittaessa hoitosuunnitelmaa • ottaa arviointia tehdessään huomioon myös asiakkaan tuntemukset hoidosta ja sen tuloksellisuudesta <p>Palautteen hyödyntäminen oman työn kehittämisessä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pyytää asiakkailta palautetta työstään • pohtii kriittisesti saamaansa palautetta ja hyödyntää sitä oman työnsä kehittämisessä

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan näyttö annetaan hoitotilanteissa tapahtuvina työsuorituksina, joissa tutkinnon suorittajan on osoitettava hallitsevansa jalkojenhoitoprosessi. Hänen on hoitosuunnitelmaa tehdessään osoitettava huomioivansa asiakkaansa yksilöllisesti ja kokonaisvaltaisesti.

Arviointimenetelminä käytetään yksittäisten hoitotilanteiden seuranta. Arvioinnin tukena käytetään suullisia sekä kirjallisia selvityksiä ja kehittämissuunnitelmia, projektiraportteja, näytesalkkua ja asiakkailta saatua palautetta sekä itsearviointia.

Tämän tutkinnon osan arviointi tulee tehdä kolmikantaisesti. Arvioinnissa on käytettävä pedagogisen kelpoisuuden omaavaa sosiaali- ja terveysalan opettajaa, jolla on tähän tutkinnon osaan soveltuva pätevyys. Työnantaja- ja työntekijätahon arvioijana tulee käyttää riittävän työkokemuksen omaavaa jalkojenhoitajaa, jalkaterapeuttia tai jalkojenhoidon ammattitutkinnon hyväksytysti suorittanutta henkilöä. Arvioinnissa voidaan tarvittaessa käyttää apuna myös muita sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöitä. Arvioinnista vastavalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus.

Arvioinnin pohjalta tehdyt havainnot ja päätökset on kirjattava ja niistä on annettava palaute tutkinnon suorittajalle välittömästi arviointitilanteen jälkeen.

3 § JALKOJENHOITO VAATIVASSA ASIAKASTYÖSSÄ

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittajan on tunnettava yleisimmät eri-ikäisten, erityisesti vanhusten jalkojen hyvinvointiin vaikuttavat tekijät ja otettava ne huomioon jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa.	<p>Lasten ja nuorten alaraajojen asentovirheiden ja rasitusvammojen tunnistaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ja tunnistaa yleisimmät asentovirheet ja rasitusvammat ja selvittää niiden vaikutuksen tuki- ja liikuntaelimistön kehitykseen • ohjaa asiakkaana olevan lapsen tai nuoren, jolla epäilee olevan edellä mainittuja ongelmia, erityisasiantuntijan hoitoon • osaa perustellusti ohjaamalla ennaltaehkäistä asentovirheitä ja rasitusvammoja <p>Työikäisten alaraajaongelmien ja asentovirheiden tunnistaminen ja ohjaaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ja tunnistaa yleisimmät asentovirheet ja selvittää niiden merkityksen

	<p>tuki- ja liikuntaelimestön toiminnalle</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää pohjallisia paine-alueiden keventämiseksi • osaa perustellusti ohjaamalla ennaltaehkäistä/lievittää työperäisiä alaraajaongelmia <ul style="list-style-type: none"> –alaraajojen aineenvaihdunnan vilkastuttamiseen liittyvä ohjaus –työn tuotukseen liittyvä ohjaus –työkenkiin liittyvä ohjaus <p>Vanhusten jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon otettavien tekijöiden tunteminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vanhenemisen/ikäntymisen luonnollisena osana ihmisen elämäntapaa • tietää vanhustenhuollon toimintaperiaatteet, palvelurakenteen ja tukimuodot omalla alueellaan • tietää ikääntymiseen liittyvät rakenteen ja toiminnan muutokset elimistössä ja niiden vaikutukset alaraajojen kuntoon ja toimintakykyyn • osaa perustellusti ohjaamalla ennaltaehkäistä/lievittää ikääntymiseen liittyviä alaraajaongelmia • tietää vanhuksen terveydentilassa ja hänen lähiympäristössään kaatumistapaturmariskiä lisäävät tekijät ja ottaa ne huomioon työssään
<p>Tutkinnon suorittajalla on oltava perustiedot keskushermostoperäisistä sairauksista tai vammoista ja niiden mahdollisesti asiakkaalle aiheuttamista ongelmista ja hänen on osattava ottaa ne huomioon jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa.</p>	<p>Sairauden tai vamman perustietojen tuntemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvata keskushermostoperäisen sairauden syyt, oireet, etenemisen ja hoidon periaatteet <ul style="list-style-type: none"> –hemiplegia –Parkinsonin tauti –MS-tauti –CP-vamma –selkäydinvamma <p>Keskushermostoperäisten sairauksien aiheuttamien häiriöiden tunnistaminen ja huomioon ottaminen jalkojenhoidossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarkkailee asiakkaan tilaa • huomioi muutokset asiakkaan

	<p>alaraajojen lihastonuksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa asiakkaan alaraajojen tuntuu puutokset • ottaa huomioon asiakkaan vaikeudet asentojen hallinnassa • ottaa huomioon muut jalkojenhoitamista mahdollisesti vaikeuttavat oireet <ul style="list-style-type: none"> –tremor eli vapina –pakkoliikkeet
<p>Tutkinnon suorittajalla on oltava perustiedot tuki- ja liikuntaelinsairauksista ja niiden mahdollisesti asiakkaalle aiheuttamista ongelmista ja hänen on osattava ottaa ne huomioon jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa.</p>	<p>Tuki- ja liikuntaelinsairauksien perustietojen tuntemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvata tuki- ja liikuntaelinsairauksien syyt, oireet, sairauden etenemisen ja hoidon periaatteet <ul style="list-style-type: none"> –niveltreuma –artroosit –osteoporoosi <p>Tuki- ja liikuntaelinsairauksien aiheuttamien ongelmien huomioon ottaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa akuutin tulehduksen oireet ja tietää sen aiheuttamat rajoitukset jalkojenhoitoon • tunnistaa perussairauden alaraajoihin mahdollisesti aiheuttamat iho-ongelmat • ottaa huomioon mahdolliset nivelkivut jalkojenhoidon aikana (esim. asiakkaan sopivan hoitoasennon valinta)
<p>Tutkinnon suorittajalla on oltava perustiedot diabeteksestä ja sen mahdollisesti asiakkaalle aiheuttamista ongelmista ja hänen on osattava ottaa ne huomioon jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa asiantuntijoiden ohjeiden mukaan.</p>	<p>Diabeteksen perustietojen tuntemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvata diabeteksen syyt, oireet, sairauden etenemisen ja hoidon periaatteet, erityisesti <ul style="list-style-type: none"> –alaraajojen ihovaurioiden ehkäisy –säännöllinen jalkojen tarkastus ja sen merkitys –asiakkaan mahdollisimman varhainen ohjaus alan asiantuntijoiden hoitoon <p>Diabeteksen aiheuttamien komplikaatioiden tunnistaminen ja huomioon ottaminen jalkojenhoidossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ns. ”riskipotilaan” ja ”riskijalan” <ul style="list-style-type: none"> –verisuonimuutokset

	<ul style="list-style-type: none"> -neuropatia -puolustusmekanismien toiminnan häiriöt -sidekudoksen sokeristuminen -mekaaniset tekijät • tuntee riskialan luokituksen ja siihen liittyvän hoitosuosituksen jalkojen hoitosuosituksen mukaisesti <p>Haavojen ja haavaumien tunnistaminen ja hoitaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa tulehdusten ja infektioiden oireet alaraajoissa • tunnistaa neuropaattisen ja iskeemisen haavan ja erottaa ne toisistaan • tuntee käytössä olevan haavaluokituksen • tunnistaa alkavan kuolion oireet • toteuttaa haavahoitoa asiantuntijalta saamiensa ohjeiden mukaan
<p>Tutkinnon suorittajalla on oltava perustiedot päihteiden väärinkäytön vaikutuksista ja sen aiheuttamista ongelmista ja osattava ottaa ne huomioon jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa asiantuntijoiden ohjeiden mukaan.</p>	<p>Päihteiden väärinkäytön vaikutusten ottaminen huomioon jalkojenhoidon suunnittelussa ja toteutuksessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee perustiedot alkoholin, huumeiden, lääkkeiden ja tupakan väärinkäytön vaikutuksista • tunnistaa päihteiden mahdollisesti asiakkaalle aiheuttamia ongelmia • toteuttaa jalkojenhoitoa ottaen huomioon mahdolliset päihteiden käytön asiakkaalle aiheuttamat ongelmat asiantuntijoiden ohjeiden mukaan

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan näyttöön osallistujalta vaaditaan tässä tutkinnon osassa mainittujen eri sairauksien ja oireiden tuntemista niiltä osin kuin ne mahdollisesti aiheuttavat erilaisia alaraajojen terveysongelmia tai huomioon otettavia tekijöitä jalkojenhoidossa. Tämän tutkinnon osan näyttöön osallistuminen edellyttää "Jalkojenhoitotapahtuma" -tutkinnon osan hyväksyttyä näyttöä.

Tämän tutkinnon osan näyttö annetaan hoitotilanteissa tapahtuvina työsuorituksina. Tutkinnon suorittajan on osoitettava valmiutensa toimia jalkojenhoidon asiantuntijana erilaisissa sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä sekä moniammatillisissa yhteistyöverkostoissa. Hänen tulee osoittaa taitonsa hoitaa asiakkaita, joilla on eri ikäkausien ja eri sairauksien mukanaan tuomia jalkaongelmia.

Arviointimenetelminä käytetään yksittäisten hoitotilanteiden seuranta. Arvioinnin tukena käytetään asiakkailta saatuja palautteita sekä suullisia ja kirjallisia selvityksiä, kehittämissuunnitelmia, projektiraportteja ja näytesalkkua sekä itsearviointia.

Tämän tutkinnon osan arviointi tulee tehdä kolmikantaisesti. Arvioinnissa on käytettävä pedagogisen kelpoisuuden omaavaa sosiaali- ja terveysalan opettajaa, jolla on tähän tutkinnon osaan soveltuva pätevyys. Työnantaja- ja työntekijätahon arvioijana tulee käyttää riittävän työkokemuksen omaavaa jalkoehoitajaa, jalkaterapeuttia tai jalkoehoidon ammattitutkinnon hyväksytysti suorittanutta henkilöä. Arvioinnissa voidaan tarvittaessa käyttää apuna myös muita sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöitä. Arvioinnista vastaavalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus.

Arvioinnin perusteella tehdyt havainnot ja päätökset on kirjattava ja niistä on annettava palaute tutkinnon suorittajalle välittömästi arviointitilanteen jälkeen.

B. VALINNAISET TUTKINNON OSAT

4 § ITSENÄINEN AMMATINHARJOITTAMINEN

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittajan on tunnettava sosiaali- ja terveysalan ammatinharjoittamisen erityispiirteet.	<p>Sosiaali- ja terveysalan ammatinharjoittaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää ja ymmärtää ammattieettiset velvollisuudet ja noudattaa niitä • selvittää seuraavien lakien merkityksen ammatinharjoittamisessa <ul style="list-style-type: none"> –laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä (564/1994) –laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) –laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) • ottaa vastuun omasta työstä ja sen kehittämisestä
Tutkinnon suorittajan on tunnettava liikeideakäsitteen ja liikeidean kehittämisen merkitys omassa työssään itsenäisenä ammatinharjoittajana.	<p>Liikeidea ja sen merkityksen tunteminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • esittää selkeän ja ymmärrettävän liikeidean

	<ul style="list-style-type: none"> • tekee markkinaselvityksen omalla alalla ja toiminta-alueella (asiakkaat, kohderyhmät, tuotteet ja toiminta)
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava liike-elämän eri yritysmuotoja niin, että hän osaa perustellusti suunnitella itselleen sopivan yrityksen. Hänen on otettava suunnittelussa huomioon eri yritysmuotoja koskevat vastuukysymykset.</p>	<p>Yritysmuotojen tunteminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yritysmuotojen ominaispiirteet (toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö) • osaa perustellen valita itselleen sopivan yritysmuodon
<p>Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä verkostotalouden käsite ja pystyttävä toimimaan verkoston jäsenenä kaikkia osapuolia hyödyntävällä tavalla.</p>	<p>Verkoston jäsenenä toimiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tarjota palveluita eri tahoille • toimii yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa
<p>Tutkinnon suorittajan asiakaspalvelun laadun on tuettava asiakassuhteiden luomista ja pysyvyyttä.</p>	<p>Asiakassuhteen luominen ja ylläpitäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvostaa asiakkaitaan • tiedottaa ajanvarauksesta ja aika-tauluista, hinnoittelusta ja varatun hoitoajan peruuntumisesta • noudattaa asiakkaan kanssa tekemiään sopimuksia
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava käyttää markkinointia tehdäkseen yritystään tunnetuksi.</p>	<p>Markkinointitoimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa markkinointikohteet • tietää ja osaa käyttää erilaisia markkinointikeinoja ja -välineitä • markkinoi toimintaansa niin, ettei se riko sosiaali- ja terveysalan moraalisia ja eettisiä rajoja • käyttää markkinoinnissa tarvittaessa asiantuntijoiden apua
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava tehdä yrityksensä aloittamiseen liittyvät ilmoitukset.</p>	<p>Toiminnan aloittaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä aloittamiseen liittyvät lakisääteiset ilmoitukset (verotus, YEL, kaupparekisteri, TEO Terhikkirekisteri)
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava pääosin yrittäjän työttömyys-, eläketurva- ja potilasvakuutusjärjestelmä.</p>	<p>Työttömyys-, eläketurva- ja potilasvakuutuksen tuntemus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää eläketurvan ja potilasvakuutuksen pääasiallisen sisällön ja lakisääteisyyden. • tietää työttömyysvakuutuksen saantiehtot

<p>Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä arvonlisäverojärjestelmän merkitys työssään.</p>	<p>Arvonlisäveron merkityksen ymmärtäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa erottaa arvonlisäverollisen ja -verottoman työn
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava laatia toiminnalleen tulosbudjetti sekä tehdä kirjanpitoa pohjalta yksityisen ammatinharjoittajan tarpeita vastaava tuloslaskelma. Hänen on ymmärrettävä liikevaihdon ja verotettavan tulon ero.</p>	<p>Budjetin ja tuloslaskelman laatiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa katteellisen hinnoittelun (oma toimeentulo, lomarahat, hävikki esim. peruutetut ja myymättömät ajat) • ottaa laskelmassaan huomioon kiinteät ja muuttuvat kustannukset, poistot, lainat ja verot
<p>Tutkinnon suorittajan on tiedettävä ammatinharjoittajan kirjanpito-velvollisuus sekä tunnettava tavallisimmat kannattavuuteen ja maksuvalmiuteen liittyvät tunnusluvut. Hänen on osattava tarvittaessa toimia yhteistyössä kirjanpidon asiantuntijan kanssa.</p>	<p>Kirjanpidosta huolehtiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ammatinharjoittajaa koskevat kirjanpitolain (1336/1997) ja asetuksen (1339/1997) normit • osaa pitää yhdenkertaista kassakirjanpitoa • ymmärtää debet- ja kreditjärjestelyn, sopimustositteiden ja kirjanpidossa tehtävän tilinpäätöksen merkityksen • noudattaa kirjanpidon tositemateriaalin liittyvää arkistointivelvollisuutta • osaa tulkita tuloslaskelmaa ja tasetta • käyttää tarvittaessa alan asiantuntijan apua
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava täyttää yksityisen ammatinharjoittajan veroilmoitus ja käyttää tarvittaessa asiantuntijaa.</p>	<p>Veroilmoituksen täyttäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokoaa veroilmoitusta varten tarvittavat tiedot • käyttää tarvittaessa alan asiantuntijaa apuna
<p>Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä vastuunsa yrittäjänä ja hänen on tunnettava yrittäjä- ja edunvalvontajärjestelmä ja järjestäytyminen ja niiden käyttömahdollisuudet.</p>	<p>Edunvalvonta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää yrittäjän olevan ensisijaisesti itse vastuussa ammatinharjoittamisestaan • tietää, miten itsenäinen ammatinharjoittaja voi järjestäytyä • tietää mahdollisuudet saada tukea ja neuvontaa edunvalvontajärjestöiltä • tuntee edunvalvontaan liittyvän työlainsäädännön ja palkkahallinnon, sosiaali- ja terveydenhuollon työehtosopimusjärjestelmän, työsuojeluun liittyvän lainsäädännön, lain työterveydenhuollon järjestämisestä ja yhteistoimintalain

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan suoritukseksi hyväksytään aiemmin ammattitutkinnossa tai erikoisammattitutkinnossa hyväksytysti suoritettu "Itsenäinen ammatinharjoittaminen" -tutkinnon osa. Tämän tutkinnon osan arvioinnissa käytetään ammattitaitovaatimuksista johdettujen tehtävien kirjallisia tuotoksia, suullisia perusteluja, projektitöitä tai näytesalkkua tai niiden erilaisia yhdistelmiä, joissa jalkojenhoitotyön ominaispiirteet tulevat mahdollisimman selvästi esille, sekä itsearviointia.

Tämän tutkinnon osan arvioinnissa on käytettävä pedagogisen kelpoisuuden saanutta opettajaa, jolla on tähän tutkinnon osaan soveltuva pätevyys sekä yrittäjyyden asiantuntijaa. Arvioinnista vastaavalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus.

Arvioidut suoritukset on kirjattava ja palaute on annettava tutkinnon suorittajalle heti arvioinnin jälkeen.

5 § ETEERISET ÖLJYT JALKOJENHOIDOSSA

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittajan on tunnettava eteeriset öljyt ja niiden terapeuttiset vaikutukset.	Eteeristen öljyjen terapeuttisten vaikutusten tunteminen: <ul style="list-style-type: none"> • tietää eteeristen öljyjen määritelmän ja tuntee öljyjen ominaisuudet • tietää, mistä eteerisen öljyn vaikutus muodostuu • selvittää käytössään olevien eteeristen öljyjen terapeuttiset vaikutukset
Tutkinnon suorittajan on tunnettava eteeristen öljyjen vaikutukset ja osattava käyttää niitä jalkojenhoidossa.	Eteeristen öljyjen vaikutuskanavien tunteminen: <ul style="list-style-type: none"> • selvittää imeytymisen ihon, limakalvojen ja hengitysteiden kautta • selvittää aromaattiset vaikutukset (hajuaisti) Eteeristen öljyjen yleiset fyysiset ja psyykkiset vaikutukset: <ul style="list-style-type: none"> • osaa selvittää vaikutuksen<ul style="list-style-type: none"> –verenkiertoon –nestekiertoon –hermostoon –psyykeen

<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava eteeristen öljyjen laimennukseen sopivat perusöljyt sekä dispersoivat aineet.</p>	<p>Pohjaöljyjen ja dispersoivien aineiden tunteminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee jalkojenhoitoon soveltuvat pohjaöljyt • tuntee jalkakylpyyn sopivat eteerisiä öljyjä veteen hajottavat aineet
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava yleisempien jalkojenhoitoon soveltuvien eteeristen öljyjen vaikutukset ja sekoitusperiaatteet.</p>	<p>Eteeristen öljyjen käytön hallinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimeää perustellusti 12 jalkojenhoitoon käytettävää öljyä liitteenä (liite 2) olevien öljyjen joukosta • selvittää perustellusti jalkojen hieronnassa tai jalkakylvyssä käytettävän öljyn sekoituksen • selvittää jalkahieronnassa ja jalkakylvyssä käytettyjen öljyjen hoito- ja sivuvaikutukset
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava nimetä öljyt, jotka eivät sovi jalkojenhoitoon.</p>	<p>Jalkojenhoitoon soveltumattomien öljyjen käytön hallinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimeää perustellusti jalkojen hierontaan ja jalkakylpyyn soveltumattomat öljyt liitteenä (liite 2) olevan listan mukaan
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava laatia eteerisillä öljyillä täydennetty kirjallinen jalkojenhoitosuunnitelma.</p>	<p>Hoitosuunnitelman laatiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutkii asiakkaan käyttäen keinoina haastattelua, havainnointia ja palpointia • laatii tutkimustuloksiin perustuvan eteerisillä öljyillä täydennetyn jalkojenhoitosuunnitelman • ottaa huomioon eteeristen öljyjen vasta-aiheet asiakaskohtaisesti • tietää asiakasryhmät, joille eteerisiä öljyjä ei voi käyttää
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava valita ja sekoittaa asiakkaalleen soveltuva ja turvallinen jalkojen hieronta- tai kylpyöljy.</p>	<p>Öljyn valinnan perusteleva ja öljyn sekoittaminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita asiakkaan hoitotarkoitukseen soveltuvan eteerisen öljyn/öljyt ja perustella valintansa • osaa valita tarkoitukseen soveltuvan pohjaöljyn • on tarkka ja täsmällinen eteerisen öljyn ja pohjaöljyn sekoitussuhteessa
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava ottaa huomioon eteeristen öljyjen käytön</p>	<p>Hoitoympäristön huomioiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järjestää hoitoympäristön rauhalli-

<p>edellyttämät vaatimukset hoito- ympäristön suhteen.</p>	<p>seksi, viihtyisäksi ja häiriöttömäksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • valaisee hoitoympäristön riittävästi ja häikäisemättömäksi • huolehtii huoneen tuulettamisesta tarvittaessa
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava toteuttaa laatimansa hoitosuunnitelma teknisesti oikein eteeristen öljyjen vaikutukset huomioiden.</p>	<p>Eteeristen öljyjen käyttö jalkohoidossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää tarkoituksenmukaisia hierontaotteita • säätelee hieronnassa käyttämäänsä voimaa ja rytmiä tarkoituksenmukaisesti • osaa valmistaa jalkakylpyseoksen huomioiden <ul style="list-style-type: none"> –veden lämpötilan –eteerisen öljyn määrän –dispersioaineen
<p>Tutkinnon suorittajan on otettava huomioon asiakkaan tuntemukset ja reaktiot sekä yksittäisen hoidon että hoitosarjan aikana ja osattava muuttaa tarvittaessa toimintaansa optimaalisen hoitotuloksen saavuttamiseksi.</p>	<p>Reaktioiden ja palautteen huomioiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää ja tunnistaa allergiset ja toksiset reaktiot • osaa muuttaa hierontatekniikkaa tarvittaessa • kirjaa muutokset • muuttaa öljysekoitusta tarvittaessa • konsultoi ja/tai ohjaa asiakkaan lääkäriin tarvittaessa
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava ohjata eteeristen öljyjen käytön jälkeistä itsehoitoa.</p>	<p>Itsehoidon ohjaus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • antaa sisällöltään oikeaa tietoa levosta, nesteistä ja nautintoaineista • kertoo mahdollisista mielialamuutoksista • tiedottaa eteeristen öljyjen vaikutuksista totuttuihin elämäntapoihin <p>Asiakkaan ohjaaminen tarkoituksenmukaisten öljyjen valinnassa kotikäytössä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ohjata asiakasta sopivan öljyn valinnassa ja sen käytössä kotona
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava arvioida hoidon/hoitosuunnitelman vaikuttavuutta sekä sitä edistäneitä tai estäneitä tekijöitä.</p>	<p>Hoidon/hoitosarjan vaikuttavuuden arvioiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • selvittää hoidolle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen/toteutumattomuuteen vaikuttavat tekijät

<p>Tutkinnon suorittajan on osattava hakea tietoa eteerisistä öljyistä, hänen on seurattava niitä koskevia tutkimustuloksia ja käytettävä tietoja kriittisesti ammattitaitonsa kehittämiseen.</p>	<p>Ammattitaidon kehittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käyttää lähteitä kriittisesti oman ammattitaitonsa kehittämiseen • hyödyntää ammattikirjallisuutta ja tutkimustuloksia omassa ammattitaidon kehittämissuunnitelmassaan
<p>Tutkinnon suorittajan on noudatettava työssään moraalisesti ja eettisesti kestävää päätöksentekoa.</p>	<p>Moraalisuus ja eettisyys päätöksenteossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ammatilliset rajansa eteeristen öljyjen alueella • konsultoi tarvittaessa lääkärinä tai ohjaa asiakkaan lääkärin hoitoon

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan suoritukseksi hyväksytään aiemmin hyväksytysti suoritettu hierojan erikoisammattitutkinnon osa "Eteeriset öljyt klassisessa hieronnassa" tai kosmetologin erikoisammattitutkinnon osa "Aromaterapia ja eteeriset öljyt kauneudenhoidossa".

Tämän tutkinnon osan näyttö annetaan hoitotilanteissa tapahtuvina työsuorituksina. Käden taitojen arvioimiseksi näytön vastaanottajalle annetaan hierontanäyte, jossa käytetään eteerisiä öljyjä. Näytön vastaanottajalle sekoitettu oma öljyseos todetaan hoitotarkoitukseen soveltuvaksi ennen hierontanäytön antamista.

Arviointimenetelminä käytetään yksittäisten hoitotilanteiden ja hoidon sekä öljyjen vaikuttavuuden seuranta, kirjallisten hoitosuunnitelmien ja ohjeiden arviointia, asiakaspalautteita sekä eteeristen öljyjen ja jalkojenhoidon kokonaisuuden hallinnan seuraamista. Tutkinnon suorittaja osoittaa eteeristen öljyjen tuntemuksensa ja kykynsä sekoittaa öljyjä niiden sekoitusperiaatteiden mukaisesti. Arvioinnin tukena käytetään kirjallisia selvityksiä ja näytesalkkua eteeristen öljyjen aiheuttamista mahdollisista allergisista reaktioista sekä toksisista öljyistä. Arvioinnissa on käytettävä tutkinnon suorittajan itsearviointia.

Tämän tutkinnon osan arviointi tulee tehdä kolmikantaisesti. Arvioinnissa on käytettävä pedagogisen kelpoisuuden omaavaa sosiaali- ja terveysalan opettajaa, jolla on tähän tutkinnon osaan soveltuva pätevyys. Arvioinnissa tulee käyttää ammattihenkilöä, joka on hyväksytysti suorittanut jalkojenhoidon ammattitutkinnon ja "Eteeriset öljyt jalkahoidossa" - tutkinnon osan tai jalkojenhoitajaa tai jalkaterapeuttia, jolla on riittävä eteeristen öljyjen koulutus ja työkokemus alalta tai koulutettua aromaterapeuttia, jolla on terveydenhuollon tutkinto. Arvioinnissa voidaan tarvittaessa käyttää apuna myös muita sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöitä. Arvioinnista vastaavalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus.

Arvioinnin perusteella tehdyt havainnot ja päätökset on kirjattava ja niistä on annettava palaute tutkinnon suorittajalle välittömästi arviointitilanteen jälkeen.

6 § VYÖHYKETERAPEUTTINEN JALKAHIERONTA

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittajan on tunnettava vyöhyketerapian perusajatus ja siihen liittyvät tekijät.</p> <p>Tutkinnon suorittajan on ymmärrettävä jalkojenhoidon yhteydessä annetun vyöhyketerapeuttisen jalkahieronnan tarkoitus.</p>	<p>Vyöhyketerapian perusajatuksen tunteminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee heijastevyöhykkeet ja heijastumisperiaatteet ja osaa selittää niiden merkityksen • tuntee perusheijastekartan • selvittää vyöhyketerapian perustarkoituksen ja hoidon yleiset tavoitteet <p>Vyöhyketerapeuttisen jalkahieronnan tarkoituksen ymmärtäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vyöhyketerapeuttisen jalkahieronnan osaksi jalkojen kokonaisvaltaista hyvinvointia
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava ottaa huomioon vyöhyketerapeuttisen jalkahoidon edellyttämät vaatimukset hoitoympäristön suhteen.</p>	<p>Hoitoympäristö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järjestää asiakkaalle hoitoasennon, jossa hänen on helppo rentoutua • järjestää hoitoympäristön riittävän lämpimäksi, vedottomaksi, rauhalliseksi, viihtyisäksi ja häiriöttömäksi. • valaisee hoitoympäristön riittävästi ja häikäisemättömäksi
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava vyöhyketerapeuttisessa hieronnassa käytettävät perusotteet ja tekniikat.</p>	<p>Perusotteet ja tekniikat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa otteet teknisesti oikein • osaa otteiden suunnan, voiman, rytmin ja nopeuden ja säätelee niitä hieronnassa tarkoituksenmukaisesti
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava perustellusti tutkia asiakas ja laatia vyöhyketerapeuttisella hieronnalla täydennetty jalkojenhoitosuunnitelma.</p>	<p>Tutkiminen ja hoitosuunnitelman laatiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutkii asiakkaan käyttäen keinoina haastattelua, havainnointia ja palpointia • tietää ja tunnistaa häiriöiden aiheuttamat muutokset jalkaterässä, ymmärtää niiden sijainnin ja kivun luonteen merkityksen <ul style="list-style-type: none"> – kudosuutokset – painallusarkuus – kivun luonne • tietää vyöhyketerapeuttista jalkahierontaa rajoittavat ja estävät tekijät

	<p>ja huomioi ne jalkojenhoito-suunnitelmaa laatiessaan</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää kipulääkkeen vaikutuksen heijastekipuun ja huomioi sen hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa • laatii tutkimustuloksiin perustuvan vyöhyketerapeuttisella jalkahieronnalla täydennetyin jalkojenhoitosuunnitelman
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava suorittaa perustellusti vyöhyketerapeuttinen jalkahieronta yleisellä tasolla niin, ettei mikään ihmisen kehon osa tai elin saa erityisstimulaatiota.</p>	<p>Vyöhyketerapeuttisen jalkahieronnin toteutus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa alkumuokkauksen • toteuttaa yleiskäsittelyn • käsittelee kaikki alueet tasaisesti • toimii oikean käsittelyjärjestyksen mukaisesti • valitsee asiakkaalle sopivan ja turvallisen hoitoajan
<p>Tutkinnon suorittajan on otettava huomioon asiakkaan tuntemukset ja reaktiot sekä yksittäisen hoidon että hoitosarjan aikana ja osattava tarvittaessa muuttaa toimintaansa optimaalisen hoitutuloksen saavuttamiseksi.</p>	<p>Reaktioiden ja palautteen huomioiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • seuraa ja arvioi tilannetta hoidon aikana • pyytää palautetta asiakkaalta • tietää ja tunnistaa liian voimakkaan käsittelyn aiheuttamat reaktiot hoidon aikana ja sen jälkeen ja muuttaa hierontatekniikkaansa tällaisissa tilanteissa • kirjaa muutokset • ohjaa asiakkaan tarvittaessa lääkärin hoitoon
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava arvioida vyöhyketerapeuttisen jalkahieronnin vaikuttavuutta ja osattava ohjata asiakasta vyöhyketerapeuttiseen jatkohoitoon.</p>	<p>Hoidon vaikuttavuuden arvioiminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvioi kivun lieventymisen jalkaterässä • tietää hoidon yleiset reaktiot ja kertoo niistä myös asiakkaalle • kysyy asiakkaalta hoidon vaikutuksista • ohjaa asiakkaan tarvittaessa ammattivyöhyketerapeuttin hoitoon
<p>Tutkinnon suorittajan on osattava hakea tietoa vyöhyketerapiasta ja käytettävä sitä kriittisesti ammattitaitonsa kehittämiseen.</p>	<p>Ammattitaidon kehittäminen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hyödyntää alan ammattikirjallisuutta ja muita lähteitä kriittisesti oman ammattitaitonsa kehittämisessä

<p>Tutkinnon suorittajan on noudatettava työssään moraalisesti ja eettisesti kestävää päätöksentekoa.</p>	<p>Moraalisuus ja eettisyys päätöksenteossa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ammatilliset rajansa vyöhyketerapian alueella • konsultoi tarvittaessa lääkärinä ja/tai ohjaa asiakkaan lääkärin hoitoon
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan suoritukseksi hyväksytään aiemmin hyväksytysti suoritettu kosmetologin erikoisammattitutkinnon osa "Klassinen vyöhyketerapia terveyden edistämiseksi".

Tämän tutkinnon osan näyttö annetaan hoitotilanteissa tapahtuvina työsuorituksina. Käden taitojen arvioimiseksi näytön vastaanottajalle annetaan vyöhyketerapeuttinen hierontänäyte.

Arviointimenetelminä käytetään yksittäisten hoitotilanteiden seuranta, kirjallisten hoitosuunnitelmien ja ohjeiden arviointia, asiakaspalautteita sekä vyöhyketerapeuttisen jalkahieronnan ja jalkojenhoidon kokonaisuuden hallinnan seuraamista. Arvioinnin tukena voidaan käyttää näytesalkkua. Arvioinnissa tulee käyttää tutkinnon suorittajan itsearviointia.

Tämän tutkinnon osan arviointi tulee tehdä kolmikantaisesti. Arvioinnissa on käytettävä pedagogisen kelpoisuuden omaavaa sosiaali- ja terveysalan opettajaa, jolla on tähän tutkinnon osaan soveltuva pätevyys. Arvioinnissa tulee käyttää ammattihenkilöä, joka on hyväksytysti suorittanut jalkojenhoidon ammattitutkinnon ja "Vyöhyketerapeuttinen jalkahieronta" -tutkinnon osan, jalkojenhoitajaa tai jalkaterapeuttia, jolla on riittävä vyöhyketerapia-koulutus ja työkokemus alalta tai ammattivyöhyketerapeuttia, jolla on terveydenhuollon tutkinto. Arvioinnissa voidaan tarvittaessa käyttää apuna myös muita sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöitä. Arvioinnista vastaavalla tulee olla näyttötutkintomestarikoulutus.

Arvioinnin perusteella tehdyt havainnot ja päätökset on kirjattava ja niistä on annettava palaute tutkinnon suorittajalle välittömästi arviointitilanteen jälkeen.

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittaneen työn kuvaus

Jalkojenhoitotyö on osa sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmää ja jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittanut toimii tässä järjestelmässä omalla vastuualueellaan yhteistyössä muiden alan asiantuntijoiden kanssa. Työ on vastuullista ja vaatii suorittajaltaan ihmisen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toiminnan tuntemista. Jalkojenhoidon ammattitutkintoa suorittamaan tulevalla on oltava vähintään sosiaali- ja terveydenhuollon toisen asteen tutkinto tai aiempi sosiaali- tai terveysalan koulutason tutkinto tai kauneudenhoitoalan perustutkinto tai aiempi kosmetologin tutkinto.

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittanut työskentelee itsenäisenä ammatinharjoittajana tai toisen palveluksessa erilaisissa sosiaali- ja terveysalan toimintaympäristöissä, esimerkiksi sairaaloissa, hoiva- ja hoitolaitoksissa, palvelutaloissa, kuntoutuskeskuksissa, kylpylöissä, kauneushoitoloissa ja kodeissa.

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittaneen työssä näkyy sosiaali- ja hoitotyön etiikan ja asiakaspalvelun periaatteet, jolloin asiakas kohdataan ongelmineen ihmisläheisesti ja kokonaisvaltaisesti. Tutkinnon suorittanut työskentelee jalkojen perushoidon alueella. Työssä painottuu ongelmien ennaltaehkäisy terveyden ylläpitämisen, varhaisen toteamisen ja itsehoidon ohjauksen avulla. Tutkinnon suorittanut hoitaa yleisimpiä alaraajojen ongelmia ja ohjaa vaativimmissa hoitotoimenpiteissä alan erikoisasiantuntijoille. Tutkinnon suorittanut osaa huomioida myös asiakkaan yleistilassa tai sairaudessa tapahtuneita muutoksia ja osaa ohjata asiakkaansa asianmukaiseen hoitoon. Tutkinnon suorittanut osaa arvioida omaa toimintaansa ja on halukas kehittämään sitä.

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittanut on omalla asiantuntemuksellaan mukana erilaisten hoitoketjujen toiminnassa kehittämässä oman alansa osaamista ja palveluita. Toiminnallaan hän tuo jalkojenhoidon tärkeyttä tunnetuksi sekä asiakkaille että muille ammattiryhmille.

JALKAHOIDOSSA KÄYTETTÄVÄT ETEERISET ÖLJYT

JALKOJEN HIERONNASSA JA JALKAKYLVYISSÄ KÄYTETTÄVÄT ÖLJYT:

Laimennus 2 – 4 tippaa/hierontakerta perusöljyn tai veden määrästä riippumatta.

BERGAMOTTI	Citrus aurantium bergamia
EUKALYPTUS	Eucalyptus radiata tai Smithii
INKIVÄÄRI	Zingiber officinalis
KAMOMILLA	Chamaemelum nobile
KATAJA	Juniperus communis
LAVANDINI	Lavandula hybrida esim. Super tai Reydovan
LAVENTELI	Lavandula angustifolia
MUSTAKUUSI	Picea mariana
PALMAROSA	Cymbopogon martinii
PATCHOULI	Pogostemon cablin
PETITGRAIN	Citrus aurantium lehdet
PIPARMINTTU	Mentha x piperita
RAVENSARA	Ravensara aromatica
ROSMARIINI	Rosmarinus officinalis
SANTELIPUU	Santalum album
SYPRESSI	Cupressus sempervirens
TIMJAMI	Thymus vulgaris ct. linalol
TEA-TREE	Melaleuca alternifolia
YLANG YLANG	Canaga odorata

POHJAÖLJYT:

SEESAMÖLJY
OLIIVIÖLJY
AURINGONKUKKAÖLJY
VIINIRYPÄLEENSIEMEN
APRIKOOSINKIVI
JOJOBA

ÖLJYUUTTEET:

KEHÄKUKKAÖLJY
KUISMAÖLJY/JOHANNESÖLJY

HOITOKÄYTTÖÖN SOPIMATTOMAT ETEERISET ÖLJYT:

BASILIKA (korkea estragoli pitoinen)	Ocimum basilicum
CASSIA	Cinnamomun cassia C.aromaticum
KOIVU	Betula alleghaniensis, B.lenta
KADE	Juniperus oxycedrus
KALAMUS	Acorus calamus var angustatus
KAMFERI	Cinnamomum camphora (Laurus camfora)
KANELIN KUORI	Cinnamomun verum, C.zeylanicum
KOSTUS	Saussurea costus, S.lappa, Auclandia costus
ELECAMPANE	Inula helenium
VIIKUNAN LEHTI	Ficus caria
LANYANA	Artemisia afra
MELALEUCA BRACTEATA	Melaleuca bracteata
SINAPPI	Brassica nigra, B.sinapioides, Sinapis nigra
PENNYROYAL	Mentha pulegium (Eurooppa), Hedonia pulegioides (P.Amerikka)
RAVENSARA ANISATA	Ravensara anisata
SALVIA (DALMATIALAINEN)	Salvia officinalis
KÄÄRMEJUUSI	Asarum canadense
PIETARYRTTI	Tanacetum vulgare, Chrysantemum vulgare
RAKUUNA (korkea estragoli pitoinen)	Artemisia dracunculus
VERBENA	Lippia citriodora, Aloysia triphylla
WINTERGREEN	Gaultheria procumbens
WORMWOOD	Artemisisa absinthium

ETEERISTEN ÖLJYJEN VALINNASSA TARKKUUTTA VAATIVAT ONGELMAT:

DIABETES
KOHONNUT VERENPAIN
MIELENTERVEYSPOTILAAT
AINERIIPPUUUDET
ASIAKKAAN LÄÄKITYKSET